

คู่มือการปฏิบัติงาน

(Work Manual)

หลักปฏิบัติในการบำรุงรักษายนต์ส่วนกลาง

จัดทำโดย

งานการจัดการขนส่งและความปลอดภัย

ส่วนพัฒนากายภาพ สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักปฏิบัติในการบำรุงรักษารถยนต์ส่วนบุคคล

1. ความเป็นมาและความสำคัญของ ส่วนพัฒนากายภาพ

ปัจจุบันการบริการ ของส่วนพัฒนากายภาพ เป็นหน่วยงานที่มหาวิทยาลัยมุ่งหมายให้รับผิดชอบงาน โดยมีโครงสร้างองค์กรขึ้นรองรับภารกิจที่มีการขยายตัวทั้งในเชิงปริมาณและต้องการคุณภาพที่สูงขึ้น ซึ่งงานของส่วนพัฒนากายภาพ ประกอบไปด้วย งานพัฒนาและบำรุงรักษา งานกายภาพและสิ่งแวดล้อม งานการจัดการขนส่งและความปลอดภัย งานบริการและสนับสนุนองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์อันจะนำไปสู่การตอบสนองต่อการศึกษามหาวิทยาลัยที่เป็นสถานศึกษา ทั้งหมด 6 ด้าน ด้านที่ 1 คือ เพื่อควบคุมดูแลการพัฒนาด้านกายภาพให้เป็นไปตามแผนพัฒนาหลัก (Master Plan) ของมหาวิทยาลัย ทั้งด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ให้ภูมิทัศน์ที่สวยงามเหมาะแก่การเรียนการสอน การวิจัยและกิจกรรมเสริมสร้างวิชาการสมกับเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำ (2) เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการขนส่งให้แก่หน่วยงานและบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัย (3) เพื่อให้การจราจร การใช้พื้นที่จอดรถเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้บริการ และมหาวิทยาลัย (4) เพื่อการดูแลรักษาให้มหาวิทยาลัยมีความปลอดภัยในทรัพย์สิน การใช้ชีวิตของบุคลากร นิสิต และผู้มาใช้บริการ (5) เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านวัฒนธรรม และศิลปะ ด้านการกีฬาและนันทนาการ ในการเข้าใช้อาคารสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง และ(6) เพื่อสนับสนุนในการดำเนินการประกันคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสมศ

2. ในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ในการบำรุงรักษารถยนต์ส่วนบุคคล

ส่วนพัฒนากายภาพ ถือว่ามีความสำคัญในระดับหนึ่ง ในการให้บริการด้านยานพาหนะ ตลอดจนซ่อมแซมบำรุงรักษายานพาหนะของมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นการให้บริการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการดูแล และบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง งานการจัดการขนส่งและความปลอดภัย รับผิดชอบในการดูแลการใช้ การบำรุงรักษา ตรวจสอบ ติดตาม แก้ไขปัญหา หรือจัดเตรียมอะไหล่ น้ำมัน เชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น ไว้เพื่อการใช้ การซ่อมตามระยะทาง หรือระยะเวลา ตามเวลาที่กำหนด

3. คู่มือการปฏิบัติงาน

เรื่องหลักปฏิบัติงานงานการจัดการขนส่งและความปลอดภัย ส่วนพัฒนากายภาพ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการให้บริการ หน้าที่ความรับผิดชอบ รวมไปถึงกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบอันจะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรมหาวิทยาลัย แผนกงานจัดการขนส่ง ทุกคน ทั้งที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใหม่และทำหน้าที่อยู่แล้วจะได้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยเน้นถึงความปลอดภัย การตรงต่อเวลา และผู้รับบริการพึงพอใจเป็นสำคัญ

4. หน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน

4.1 ความรับผิดชอบของผู้ขับขี่ยานพาหนะ

4.4.1 ผู้ขับขี่ยานพาหนะ มีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการโดยชอบ

4.4.2 ผู้ขับขี่ยานพาหนะต้องรับผิดชอบต่อยานพาหนะส่วนกลางออกไปปฏิบัติหรือยินยอมให้ผู้อื่นทำการขับขี่ยานพาหนะที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง จะต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานก่อน

4.4.3 ผู้ขับขี่ยานพาหนะต้องนำยานพาหนะเข้าจอดเก็บในสถานที่จอดเก็บทันทีเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้วห้ามนำไปจอดเก็บที่อื่น

4.4.4 ผู้ขับขี่ยานพาหนะ จะต้องดูแลความสะอาดและบำรุงรักษายานพาหนะประจำวันตลอดจนบันทึกการใช้งานพาหนะตามความเป็นจริงทุกครั้งที่ขับขี่ยานพาหนะ

4.4.5 ผู้ขับขี่ยานพาหนะ จะต้องไม่เสพสุราของมีนเมา ยาเสพติด ยาประเภทระงับหรือบีบประสาทในระหว่างปฏิบัติหน้าที่

5. หลักการบำรุงรักษายานพาหนะ

5.1 ขั้นตอนในการปฏิบัติ

5.5.1 การบำรุงรักษายานพาหนะ รถตู้ รถบัส รถบรรทุก 4 ล้อ รถบรรทุก 6 ล้อ รถบรรทุกเฉพาะกิจ ให้มีอายุการใช้งานได้นานและคุ้มค่า การบำรุงรักษาจำเป็นต้องศึกษา เพื่อให้ทันต่อการวิวัฒนาการที่ก้าวหน้า คอยสังเกต เอาใจใส่ตรวจอยู่เสมอ จะสามารถช่วยลดอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นได้ จำเป็นต้องมีการกำหนด ดังนี้

- การตรวจรถยนต์ประจำวัน
- การตรวจรถยนต์ประจำสัปดาห์
- การตรวจระมัดระวังขณะขับรถยนต์
- การบำรุงรักษาตามระยะทางหรือระยะเวลา

5.2 การตรวจรถยนต์ประจำวัน

- ตรวจระดับน้ำในหม้อน้ำในหม้อพักน้ำ
- ตรวจระดับน้ำมันเครื่อง
- ตรวจไฟสัญญาณต่างๆ ที่หน้าปัทม์
- ตรวจยาง ในที่นี้เพียงแต่ดูว่าทั้ง 4 ล้อ มีลมและสภาพเรียบร้อย
- ตรวจระบบเบรกมือ

- ตรวจสอบรอยรั่วต่างๆ โดยสังเกตที่พื้นใต้ห้องรถ เช่นรอยรั่วน้ำมันเครื่อง น้ำมันเกียร์ เพื่อองท้าย รอยรั่วของน้ำ รอยรั่วของน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น เมื่อพบแล้วต้องรีบแก้ไขเบื้องต้นพร้อมกับเขียนรายงานแจ้งซ่อม

5.3 การตรวจรถยนต์ทุก 7 วัน

- ตรวจสอบวัดลมยางตามที่บริษัทผู้ผลิตกำหนด
- ตรวจสอบระดับน้ำมันเบรก
- ตรวจสอบระดับน้ำกลั่นแบตเตอรี่
- ตรวจสอบระดับน้ำมันเกียร์อัตโนมัติ
- ตรวจสอบสภาพสายพานต่างๆ เช่น สายพานพัดลม สายพานแอร์ สายพานเพาเวอร์

5.3 การตรวจและระมัดระวังขณะขับรถ

- ควรสังเกต ไฟเตือน และเครื่องวัดต่างๆ
- ขณะขับรถไปพวงมาลัยดึงไปข้างหนึ่งข้างใด ข้างหนึ่งหรือไม่
- ควรสังเกตมีกลิ่นน้ำมัน
- มีเสียงดังผิดปกติหรือไม่
- ควรเอาเท้าออกจากคลัช เมื่อเข้าเกียร์สูงสุด ไม่ควรพักเท้าไว้ที่คลัชหรือเบรก
- ก่อนออกรถควรปรับกระจกมองหลังให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน
- ปรับเก้าอี้ให้นั่งสบายพอเหมาะ
- ขณะเครื่องยนต์ร้อนจัด ไม่ควรเปิดฝามือน้ำทันที จะทำให้อิอน้ำพุ่งลวกได้
- ไฟเตือนระบบสูญญากาศติด ต้องหาสาเหตุ เพราะประสิทธิภาพของการเบรกไม่ดี
- ไม่ควรบรรทุกหนักจนเกินไป จะทำให้ประสิทธิภาพของเบรกลดลง

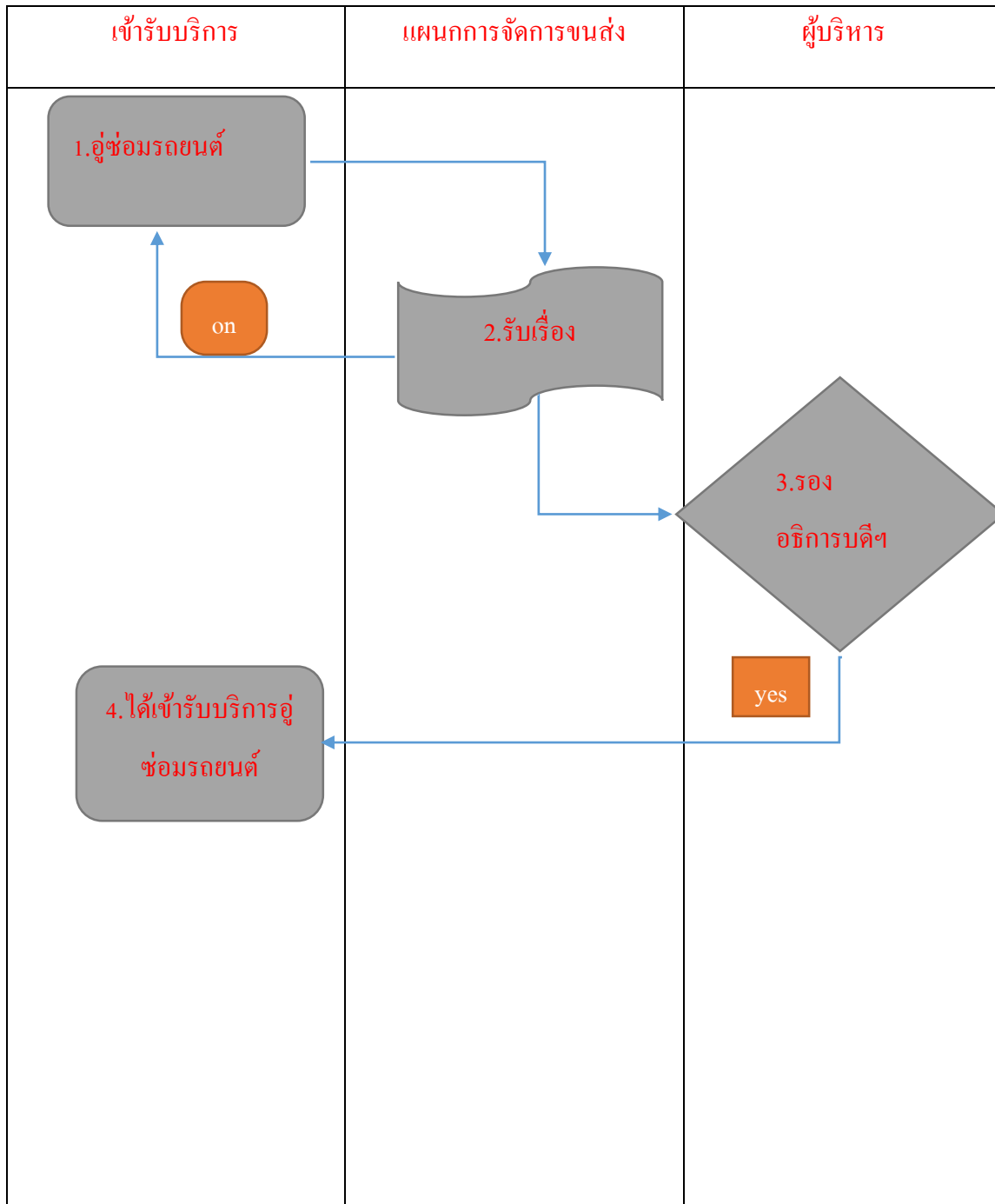
5.4 การบำรุงรักษาตามระยะทางหรือระยะเวลา

5.5.1 การบำรุงรักษาอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ จะทำให้ยานพาหนะมีความปลอดภัยประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงยืดอายุการใช้งาน รถยนต์ ดังนั้น ควรนำรถเข้าตรวจเช็ค เปลี่ยนอะไหล่ ตามระยะทางหรือระยะเวลาตามตารางการบำรุงรักษา

5.5 แนวทางการจัดเตรียมอะไหล่

- แนวทางการจัดเตรียมอะไหล่ พิจารณาจากสถิติการ ใช้งานพาหนะแต่ละคัน โดยดูจากสมุด บันทึกการ ใช้งานพาหนะ (แบบ 4) ซึ่งจากข้อมูลสถิติดังกล่าวสามารถนำมาวางแผน จัดเตรียม วัสดุ หรืออะไหล่ เช่น น้ำมันเครื่อง ไส้กรองน้ำมันเครื่อง ไส้กรองอากาศ กรองน้ำมันเชื้อเพลิง สายพาน ขนาดต่างๆแบตเตอรี่ยาง

6. หลักปฏิบัติในการบำรุงรักษารถยนต์ส่วนกลาง

7.

7.

วิธีการดูแล หลักปฏิบัติในการบำรุงรักษารถยนต์ส่วนกลาง

เช็คตรวจสอบระดับน้ำมันเครื่อง

วิธีเช็คระบบเบรกมืออยู่สม่ำเสมอ

เติมน้ำในหม้อน้ำอยู่เสมอ

เปลี่ยนกรองน้ำมันเครื่องเมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนด

เช็คลูกกลอยในถังน้ำมันเชื้อเพลิง

เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องเมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนด

ไดชาร์จรถยนต์ถ่านหมด

วิธีการเติมน้ำมันเครื่องยนต์เมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนด

วิธีการถ่ายน้ำมันเฟืองทำรถยนต์เมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนด

วิธีการเปิดเอาน้ำออกจากกรองคักน้ำ

วิธีเข้าซ่อมบำรุงช่วงล่าง

วิธีการเข้าซ่อมบำรุงเชื้อระบบโซรารวลิ้น และกระต่องวาวล์

วิธีการตรวจเช็คลมยางอย่างสม่ำเสมอ

วิธีการเช็คน้ำมันเบรก

วิธีการตรวจสอบน้ำกลั่น และเติมน้ำกลั่น

8. แบบฟอร์มที่ใช้ (Form)

- ใช้บันในแบบฟอร์ม เพื่อซ่อมบำรุงรายงานการไ้รยยนต์ ส่งงานการจัดการขนส่งและความปลอดภัย ส่วนพัฒนาภาพ

9. เอกสารบันทึก (Record)

ชื่อเอกสาร	ผู้รับผิดชอบ	สถานที่จัดเก็บ	ระยะเวลา	วิธีการจัดเก็บ
1. แบบฟอร์มซ่อมบำรุง	หัวหน้าแผนกงาน การจัดการขนส่ง	ส่วนพัฒนาภาพ	อย่างน้อย 3 ปี	เรียงตามวัน เดือนปี

นายพรพล คุ้มจัน

หัวหน้างานการจัดการขนส่งและความปลอดภัย

ผู้จัดทำ

